

גמרא

מבואר במשנה שרבי מאיר סובר שניתן לעבור באכילה אחת על כמה איסורים. מבררת הגמרא: **נִימָא** - שמה נאמר שמוכח ממשנתנו דאית ליה לרבי מאיר - שרבי מאיר סובר שאיסור חל על איסור, שהרי איסורים אלו המנויים במשנתנו לא חלו כולם בבת אחת, אלא בזה אחר זה, ואף על פי כן סובר רבי מאיר שהוא מתחייב בכלם. דוחה הגמרא: נהי - אף על פי דאיסור חל על איסור לית ליה - אין רבי מאיר סובר שסתם איסור חל על איסור אחר, מכל מקום 'איסור פולל' ו'איסור מוסף' אית ליה - הוא סובר, והיינו שאם האיסור החדש כולל גם דברים שהיו מותרים לאדם קודם לכן, או שהוא מוסיף על החפץ עצמו חומרתו איסור נוספת, חלים איסורים אלו. ובמשנתנו, שכל האיסורים הם איסור כולל או איסור מוסיף, חלים כולם. ומבארת הגמרא: אדם שהיה מותר, מעיקרא - מתחילה לא היה אסור אלא בחלב, ולא בשאר בשר הקרבן. לאחר מכן הנה ליה - נעשה טמא, ומיגו - ומתוך כך דעתה שנטמא אסור הוא בשאר התיבות שהזרות של הבשר שהיו מותרות לו עד עתה, איתוסף ביה נמי איסורא עליו חלב - נוסף איסור טומאה חל אף על החלב. וחלב עצמו, מעיקרא - מתחילה, כשהיתה זאת בהמת חולין, לא היה אסור אלא באכילה, אכרשיה - ולאחר שהקדישו, מיגו דאיתוסף ביה איסורא דהנאה - מתוך כך שנוסף בו איסור הנאה, איתוסף ביה לגבי חלב - נוסף בו גם איסור אכילת קדש, אף לגבי החלב עצמו. ואפתי - ועדיין, רק להדימ הוא אסור, אכל לגבוה שרי - מותר הוא להקטרה במקדש, הנה ליה - וכשנעשה נותר, מיגו דאיתוסף איסורא לגבי גבוה - מתוך כך שנוסף בו איסור להקטירו למזבח, איתוסף ביה לגבי הדימ - נוסף בו גם איסור לגבי הדימ, והוא איסור אכילת נותר. לאחר מכן חל עליה יום הכפורים, ומיגו דאיתוסף ביה איסורא לגבי חולין - ומתוך כך שהוסיף יום הכפורים לאסור על האדם כל אכילה, איתוסף ביה לגבי גבוה - נוסף בו גם איסור לגבי בשר קרבנות, שיחול עליהם איסור אכילה ביום הכפורים.

הגמרא מבארת מדוע לא שנתה כאן המשנה איסור נוסף. מקשה הגמרא: ונתני - ומדוע לא שנה התנא שיש באכילה זו חיוב המש הטאות, ונוקמה - ונעמיד לאכילה זו כגון דאכל בית של בשר פיגול, שיש בו חיוב נוסף של חטאת. מתרצת הגמרא: בתרא בתמה קמיירי - משנתנו עוסקת באכילת בשר של בהמה אחת, אך בשתי בהמות לא קמיירי - אין המשנה עוסקת, ונותר ופיגול בתרא בתמה לא משפחת לה - אין אתה מוצא אופן שבבהמה אחת יהיו שני איסורים אלו, נותר ופיגול, שהרי מחשבת פיגול היא בעת עבודת הדם, והיינו שחיטה, קבלת הדם, הולכתו וזריקתו, ואם באותה שעה חשב מחשבת פיגול, פסל את הקרבן ואינו ראוי לא לאכילת אדם ולא להקרבה על גבי המזבח, ושוב אין כל תוספת באיסור נותר שיחול על הקרבן, שהרי קודם לכן כבר היה אסור לגבוה.

ממשיכה הגמרא ומקשה: אלמה לא - מדוע לא יתכן שבאותה בהמה יהיה גם איסור פיגול וגם איסור נותר, והרי משפחת לה - ניתן למצוא אופן זה, כגון שהעלה אבר פיגול לגבי מזבח, דהדין הוא שבעלעלה זו פקע פיגוליה מיניה - פקע מאותו אבר דין פיגול, והנה ליה נותר - ואם השאירוהו לאחר זמנו חל עליו איסור נותר, ואם אכל אבר זה, וכן אבר אחר של אותה בהמה שלא הועלה על גבי המזבח, עבר גם באיסור פיגול וגם באיסור נותר. ומבארת הגמרא מנין שעל ידי העלאת אבר על גבי המזבח, פקע ממנו איסור פיגול, ודין זה הוא כדאמר עולא, קומיין של מנחת פיגול שהעלה לגבי מזבח, פקע פיגולו ממנו - מאותו קומיין, כיון שקידשו המזבח בעבודה זו, והנה ליה נותר - ושייך בו דין נותר.

מתרצת הגמרא: באבר אחד קא מיירי, בשני אברים לא קמיירי - משנתנו עוסקת באדם האוכל בשר של אבר אחד, ולא באוכל שני אברים, ונותר ופיגול בחד אבר לא משפחת לה - ולא יתכן שיהיו באותו אבר איסורי נותר ופיגול.

ממשיכה הגמרא ומקשה: אלמה לא, והרי משפחת לה - ניתן למצוא אופן שיהיו שני האיסורים באותו אבר, כגון שהעלה אבר פיגול לגבי מזבח, באופן דפלגיה אנחיה - שאת חציו הניח על גבי מזבח, ופלגיה מאבראי דמזבח - וחציו נשאר תלוי מחוץ למזבח, דההוא - שאותו חלק דעלה על גבי מזבח, פקע ממנו שם פיגול והנה ליה נותר, וכדאמר עולא, קומיין פיגול שהעלה על המזבח פקע פיגולו ממנו, ולאחר שעבר זמנו הני ליה נותר, ואילו אותו חלק שהיה מחוץ למזבח, לא פקע ממנו איסור פיגול, וכשאכלו התחייב גם משום פיגול.

מתרצת הגמרא: אמר ליה, לא - אי אפשר לומר כן, וממה נפשך, אי רובא דמזבח - אם רוב האבר על גבי המזבח, שדרייה למזבח - מטילים את כולו אחר המזבח, ואף אותו חלק שבחוץ יוצא מידי פיגול, ואם רובא דבראי - רוב האבר מחוץ למזבח, שדרייה לבראי - מטילים את כולו אחר החלק שבחוץ, ואף אותו חלק שעל גבי המזבח אינו יוצא מכלל פיגול.

דוחה הגמרא: אם כן, תפשוט מכאן דכעי - מה שהסתפק רמי בר חמא, האם תלכו באברים אחר הרוב או לא, שהרי לדברין מוכח מהמשנה שהולכים אחר הרוב.

מתרצת הגמרא: אלא, בכות אחד קמיירי, בשני ויתים לא קא מיירי - משנתנו עוסקת באופן שאכל חלב בשיעור כזית אחד, ובי ש ארבע חטאות, ולא באופן שאכל שני כזיתים, ובשיעור כזית אחד לא יתכן שיהיה גם איסור נותר וגם איסור פיגול.

תמחה הגמרא: ולא - וכי אין המשנה עוסקת במי שאכל שני כזיתים, והקתני במשנה שאחד החטאות הוא משום אכילה ביום הכפורים, והאוכל ביום הכפורים רק על שיעור כזית אחד - תמר) הוא דמחייב, ו'כזית' אית ביה - יש בה שיעור של שני ויתים, ואם כן יכלה המשנה לומר שמדובר באופן שאכל כזית אחד של נותר וכזית אחד של פיגול. מתרצת הגמרא: אמר רבי יורא, באמת מדובר במשנתנו שאכל רק כזית אחד של חלב, ומכל מקום חייב ביום הכפורים, וכגון שאכל פולא בחלבה - כליה עם החלב שעליה, ואותה כליה משלילה לשיעור כזית, המחייבת ביום הכפורים.

תירוצ נוסף: רב פפא אמר, משנתנו עוסקת באוכל כזית חלב בלבד, ומה שהוקשה לך כיצד הוא מתחייב על אכילה ביום הכפורים, היינו כגון דמלייה בתמרי - שמילא והשלים את השיעור בתמרים.

הגמרא מביאה דעה שאכן משנתנו עוסקת גם באיסור פיגול: רב אדא בר אהא מתני - שנה במשנתנו 'המש הטאות', ומתירין לה - וביאר זאת, כגון דאכל בית פיגול מבהמה אחרת, ולא משני כהני שינויי דקא משניין - ואינו רוצה לתרץ כאותם תירוצים שתירצנו לעיל, שמדובר דוקא בבהמה אחת ובאבר אחד ובכזית אחד, אלא באמת מדובר אף בשתי בהמות ובשני שיעורי כזית שונים, שאחד מהם היה פיגול והשני נותר.

מקשה הגמרא: אם כן, שמשנתנו עוסקת באכילה של יותר מכזית אחד, ונתני - ומדוע לא שנתה המשנה שש הטאות, ונוקמה - ונעמיד אופן זה כגון דאכל גם בית דם, מלבד כזית חלב ופיגול. מתרצת הגמרא: בתרא אכילה קא מיירי, בשתי אכילות לא קא מיירי - משנתנו עוסקת באכילה אחת, ולא בשתי אכילות, ושיערו חכמים דאין בית הפליעה מחויק יותר משני ויתים בדרך אכילה, וממילא לא שייך להעמיד אופן זה באכילת שיעור שלשה ויתים. שנינו במשנה: רבי מאיר אומר וכו' אם היה שבת והוציאו בפיו, חייב.

מקשה הגמרא: ונתני - מדוע לא אמר רבי מאיר רק 'אם הוציאו, חייב', שהרי משנתנו עוסקת ביום הכפורים, שאף בו שייכים איסורי המלאכה של שבת, ומאי מעמא קתני - ומדוע הוצרך רבי מאיר להוסיף 'אם היתה שבת'. מתרצת הגמרא: אמר רפרם, זאת אומרת - יש ללמוד מדברי רבי מאיר, שיש תקנת עירוב ואיסור הוצאה לשבת, כלומר, שאסור להוציא מרשות לרשות, ואין עירוב והוצאה ליום הכפורים, ומותר להוציא מרשות לרשות, ולכן הוצרך רבי מאיר לומר שאם היתה זו שבת, חייב גם משום הוצאה.

המשך ביאור למס' כריתות ליום שני עמ' א

23 והוצאה ליום הכפורים, שאם לא כן, מדוע הוצרכה הברייתא
24 ללמוד מפסוק היתר הוצאה ברשות הרבים בשבת, היה לה ללמוד
25 היתר זה ליום הכפורים עצמו, אף שחל ביום חול, שיותר להוציא בו
26 את השעיר, והיינו יודעים שהוא הדין לשבת, אלא ודאי שאין איסור
27 הוצאה ביום הכפורים כלל.
28 דוחה הגמרא: **ממאי** – מנין לך לדייק כן מהברייתא, הרי אפשר לומר
29 **דשאני** – שונה הוא דינו של שעיר המשתלח, דהכשירו ביום
30 הכפורים **ככה** – שכך היא צורת עבודתו ביום הכפורים, על ידי
31 הוצאתו ושילוחו לעזאזל, ולכן לא הוצרכה הברייתא ללימוד מיוחד
32 המתיר זאת ביום הכפורים, וכמו שקרבנות התמיד קרבים כל שבת,
33 כיון שזו חובת היום, אבל ביום הכפורים שחל בשבת, שנוסף איסור
34 שבת, צריך ריבוי מיוחד. ואין מכאן ראייה שאין כלל איסור הוצאה
35 ביום הכפורים.
36 מסיימת הגמרא: **אלא** דין זה דרפרם, **קריתא היא** – דבר הנשנה
37 מחוץ לבית המדרש, ואינו נכון להלכה.

משנה

38 משנתנו מביאה אופן שחייב כמה חטאות על מעשה ביאה אחד: יש
39 אדם ש**בא ביאה אחת על אשה, וחייב עליה שש חטאות**. מבארת
40 המשנה: **כיצד** יתכן דבר זה, **הבא על בתו, וחייב עליה משום בתו,**
41 **ואחותו ואשת אחיו, ואשת אחי אביו, ואשת איש, ונדה.**
42

1 דוחה הגמרא את הראיה: **ממאי** – מנין שכך סובר רבי מאיר, **דלמא**
2 – שמא נאמר שיש עירוב והוצאה גם ליום הכפורים, והכי קתני –
3 וכך כוונת רבי מאיר לומר, **אם היתה שבת, והוציא, חייב אף**
4 **משום שבת ויום הכפורים**, והיינו שתי חטאות נוספות, אבל באמת
5 גם אם היה זה יום הכפורים לבד היה חייב חטאת נוספת, ורצה רבי
6 מאיר להוסיף עוד שתי חטאות על מנינו של תנא קמא.
7 הגמרא מביאה את דברי רפרם באופן אחר: **אלא, אי איתמר דרפרם**
8 **על הדין איתמר** – מה שנאמר בשם רפרם, על ברייתא זו הוא אמר
9 כן, **דתניא** בברייתא, נאמר בפסוק לגבי השעיר המשתלח לעזאזל
10 ביום הכפורים, **וסמך אהרן את שתי ידיו על ראש השעיר** והי
11 **והתודה עליו את כל עונת בני ישראל ואת כל פשעיהם לכל חטאתם**
12 **ונתן אתם על ראש השעיר ושלח ביד איש עתי המדברה** (ויקרא טו
13 כא), ויש לדרוש את הפסוק כך, לשון **'איש'** באה להכשיר את הדין,
14 שאין עבודה זו צריכה להיעשות דווקא בכהן. ולשון **'עתי'** באה
15 ללמד שאפילו בטומאה – אפילו אם אותו אדם שהוכן לשילוח
16 השעיר נטמא, מותר לו להכנס למקדש בטומאה וליטול את השעיר.
17 וכן ניתן לקיים מצות שילוח השעיר, ואפילו בשבת, שאם אין
18 השעיר יכול להלך רשאי ליטלו על כתפיו, אף שמוליכו ארבע אמות
19 ברשות הרבים. ועוד יש לדרוש, **'עתי'**, **במזמן** – באדם שהוכן
20 מאתמול לשילוח השעיר. מסיימת הגמרא: קתני – מכל מקום שנינו
21 בברייתא, **עתי, ואפילו בשבת, ועל זה אמר רפרם, זאת אומרת** –
22 מברייתא זו יש ללמוד, שיש עירוב והוצאה לשבת, ואין עירוב

57 שמשמע שעשה איסור. מתרצת הגמרא: אָמַר רַבִּי יַעֲקֹב, כּוּונת רבי יוסי היא שאותו זקן עָבַר עליה מִשּׁוֹם כְּלֵת בְּנֵו, כמבואר במשנה
58 שבנו עובר עליה משום כלתו, והיא 'שְׁנִינָה לעריות', שאסורה מדברי
59 סופרים, והיה לו לחלוץ ולא לייבם לה, וּבְרַתְנָיָא בברייתא, כְּלֵתו של
60 האדם, הרי היא עֲרִיבָה מן התורה וחייב עליה כרת, כְּלֵת בְּנֵו, שְׁנִינָה
61 לערוה, ואסורה רק מדברי סופרים. וְכֵן אֵתָה מוֹצֵא כְּבֵת בְּנֵו, שהיא
62 ערוה וחייב עליה כרת, וּכְבֵת בֶּן בְּנֵו עַד סוֹף כָּל הַדְּוֹרוֹת שהיא
63 שניה לערוה ואסורה מדברי סופרים.

64 הגמרא מבררת את שיטת רבי יוסי במשנתו. מקשה הגמרא: כיצד
65 אמר רבי יוסי במשנה שאם נשאה זקן עובר עליה בנו משום אשת
66 אביו, ומי אית ליה לרבי יוסי – וכי רבי יוסי סובר שאיסור קל על
67 איסור, וְהָא תַנֵּן במשנה (סנהדרין פא), אדם שְׁעָבַר עַבְרָה שְׁנִישָׁה כָּה
68 שְׁתֵּי חֻיבֵי מִיתוֹת שׁוֹנִים, כגון שבא על חמותו והיא גם אשת איש,
69 שמשום 'חמותו' חייב שריפה ומשום 'אשת איש' חייב חנק, נִדוּן
70 בְּחֻמְרָה שבין שתי המיתות, והיינו בשריפה. רַבִּי יוֹסִי אָמַר, נִדוּן
71 בְּיוֹקָה רֵאשׁוֹנָה שְׁכַאָה עֲלוּי – באיסור הראשון שחל עליו, וְתַנֵּן
72 בברייתא (שם), כִּיצַד אָמַר רַבִּי יוֹסִי שאותו אדם נִדוּן בְּיוֹקָה
73 רֵאשׁוֹנָה, אם תחילה היתה אסורה משום חֻמְרוֹ, שנשא את בתו,
74 ולאחר מכן נישאת בעצמה וּנְעִשְׂתָ אִשָּׁת אִישׁ, נִדוּן מִשּׁוֹם איסור
75 'חֻמְרוֹ', ודינו בשריפה, שהרי איסור זה חל עליו תחילה. היתה
76 תחילה אִשָּׁת אִישׁ ואחר כך נְעִשְׂתָ חֻמְרוֹ, נִדוּן מִשּׁוֹם איסור 'אִשָּׁת
77 אִישׁ', בחנק, שהרי איסור זה חל עליו תחילה. ועל כל פנים מוכח
78 שלדעת רבי יוסי שאין איסור חל על איסור, שהרי אם היה חל
79 האיסור השני, היה נידון בחמורה, שלא יהא חוטא נשכר, וכיצד אמר
80 במשנתו שאם נשאה זקן, אביו של אותו אדם, לאחר שכבר היתה
81 אסורה על אותו אדם מדין בת בתו, חל עליה לגבי אותו אדם גם
82 איסור אשת אב.
83 מתרצת הגמרא: אָמַר רַבִּי אֶבְיָהוּ, מוֹדָה רַבִּי יוֹסִי בְּאִיסוּר מוֹסִיף,

84 והיינו שנוסף איסור לגבי בני אדם נוספים, וְכֵן כִּי אֵתָה רַבִּי יוֹסִי – כשכא
85 רבין מאריך ישראל אָמַר בשם רַבִּי יוֹחָנָן, מוֹדָה רַבִּי יוֹסִי בְּאִיסוּר
86 מוֹסִיף, ובחמותו ונעשית אשת איש כיון שבכך שנתייח אשת איש
87 נוסף בזה איסור על כל אנשי העולם, סובר רבי יוסי שחל איסור זה
88 על איסור חמותו, ונידון בשריפה, כיון שהיא חמורה יותר. ובאשת
89 איש ונעשית חמותו באמת לא חל איסור על איסור, כיון שאין איסור
90 חמותו מוסיף באיסורה יותר ממה שהיתה אסורה קודם לכן, שהרי
91 כבר היתה אשת איש, ונידון בחנק כדין בא על אשת איש.
92 מבררת הגמרא: מַאי 'אִיסוּר מוֹסִיף' אִיכָא הָבָא – איזה איסור נוסף
93 כאן, במקרה שדיבר בו רבי יוסי. מבארת הגמרא: מדובר באופן
94 דְּאִיכָא כָּרָא לְסַבָּא – שיש בן נוסף לאותו זקן, ומינו דְּאִיסוּרָה
95 אִיסוּרָה לְגַבִּי בְּרִיָה – ומתוך כך שנוסף איסור אשת אב לגבי אותו
96 בן, אִיסוּרָה לְגַבִּי בְּרִיָה – חל איסור גם על אותו אדם שהוא
97 סָבָה, אף שכבר היתה אסורה עליו.
98

משנה

99 משנתו ממיסכה בהבאת אופנים שיש בביאה אחת כמה איסורים:
100 יש אדם הָבָא עַל חֻמְרוֹ, וְחַיִּיב עֲלֵיהָ כמה חטאות, מִשּׁוֹם חֻמְרוֹ,
101 מאחר שנשא את בתו, ומשום כְּלֵתוֹ – שהיתה נשואה לבנו, ומשום
102 אִשָּׁת אִחִיו – שהיתה נשואה לאחיו, ומשום אִשָּׁת אִחִיו אֲבִיו, ומשום
103 אֲחוֹת אִשָּׁתוּ, ואִשָּׁת אִישׁ, וְנֶדְרָה [ראה תרשים ה']. וְכֵן הָדִין באדם
104 הָבָא עַל אִם חָמִיו, שעובר משום כל השמות הללו [ראה תרשים ו'],
105 וְכֵן באדם הבא עַל אִם חֻמְרוֹ, שהרי כשאסרה התורה אשה ובתה,
106 אסרה גם את בת בתה ובת בת בתה, עד סוף כל הדורות [ראה
107 תרשים ז].

108 המשנה מביאה מחלוקת בענין חיובי 'אשה ובתה': רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי
109 אָמַר, יש אדם הָבָא עַל חֻמְרוֹ, וְחַיִּיב עֲלֵיהָ מִשּׁוֹם חֻמְרוֹ, ואם
110 חֻמְרוֹ, ואם חָמִיו, אם התקיימו בה לגבי שלשה איסורים אלו [ראה
111 תרשים חו']. אָמְרוּ לוֹ חכמים, שְׁלִשְׁתָּן שֵׁם אֶחָד הֵן, שהרי שלשת
112 האיסורים הללו כלולים באיסור 'אשה ובתה', שנאמר (ויקרא יח ט)
113

גמרא

1 מקשה הגמרא: וְהָא לִית לֵיהּ לְרַבִּי מַאִיר – והרי רבי מאיר אינו סובר
2 שאיסור קל על איסור, וכמו שהתבאר בסוגיא לעיל (ע"א), ואם כן
3 כיצד חלים על אותו אדם איסורים רבים.

4 מתרצת הגמרא: נָהִי דְאִיסוּר חָל עַל אִיסוּר' לִית לֵיהּ – אף על פי
5 שרבי מאיר סובר שאין איסור חל על איסור, מכל מקום 'איסור
6 מוֹסִיף' וְאִיסוּר בּוֹלְל' אִית לֵיהּ – הוא סובר שחלים על איסור אחר,
7 והיינו כשהאיסור הנוסף חל גם על אנשים נוספים שהיו מותרים קודם
8 לכן, או שעל אותה אשה חל איסור חמור יותר. ומבארת הגמרא את
9 האופן האמור במשנתו: כְּגוֹן שְׁכַאָה אֹתוֹ אדם עַל אֲמוֹ, והוליד
10 ממנה בת, דְּאִיסוּר בְּתוֹ וְאֲחוֹתוֹ כְּהָדִי בְּרִיָה אֵת – חלו לגבי בבת
11 אחת על אותה בת. לאחר מכן נשאת אותה בת לְאִחִיו מֵאֲבִיו, ומינו
12 דְּאִיסוּרָה – ומתוך כך שנוסף בה איסור לְגַבִּי אֲחִיו – שאר האחים,
13 מדין אשת אחיו, אִיסוּרָה לְגַבִּי בְּרִיָה – נוסף איסור אשת
14 אחיו גם לגבי אותו אדם שהוא כבר אביה ואחיה. ולאחר שמת בעלה
15 הלכה וְנִשְׂאָת לְאִחִיו אֲבִיו, ומינו דְּאִיסוּרָה אִיסוּרָה – ומתוך כך
16 שנוסף עתה איסור לְגַבִּי שְׁאָר אֲחֵי אֲבִיו, אִיסוּרָה לְגַבִּי בְּרִיָה – נוסף
17 אף לגבי איסור אשת אחי אביו, ובכך הָוָה לֵיהּ – נעשתה גם אִשָּׁת
18 אִישׁ, ומינו דְּאִיסוּרָה אִיסוּרָה לְגַבִּי עֲלָמָא – מתוך כך שנאסרה עתה
19 על כל בני העולם, אִיסוּרָה נְמִי לְגַבִּי בְּרִיָה – נוסף איסור אשת איש
20 אף לגבי, הָוָה לֵיהּ – וכאשר נעשית נְדָה, מינו דְּאִיסוּרָה אִיסוּרָה
21 לְגַבִּי כְּעֻלָּה, שהיא אסורה אף עליו, אִיסוּרָה נְמִי לְגַבִּי בְּרִיָה – נוסף
22 איסור נדה אף לגבי. וזהו שאמרה משנתו ששייך שאדם בא ביאה
23 אחת ועובר עליה משום בתו, אחותו, אשת אחיו, אשת אחי אביו,
24 אשת איש ונדה [ראה תרשים א.ו]. וכיון שבכל אחד מאיסורים אלו
25 נאמר עונש כרת במזיד, הרי בשוגג חייב קרבן חטאת, ולכן אמרה
26 המשנה שחייב עליה שש חטאות.
27

משנה

28 משנתו מביאה אופן נוסף של אדם החייב בביאה אחת כמה חטאות:
29 יש אדם הָבָא עַל בְּתוֹ, וְחַיִּיב עֲלֵיהָ כמה חטאות, מִשּׁוֹם בְּתוֹ,
30 ומשום כְּלֵתוֹ, שנישאה לבנו ושהוא אחי אמהו, ואִשָּׁת אִחִיו – לאחר
31 שמת בעלה, שהוא בנו, נישאה לאחיו של אבי אביו, ואִשָּׁת אִחִיו
32 אֲבִיו – שלאחר שמת בעלה השני, שהוא אחיו, נשאה אחי אביו,
33 (ואֲחוֹת אִשָּׁתוּ – שהיא אותו אדם נשוי גם לאחותה מן האב, שאינה
34 נכדתו), ואִשָּׁת אִישׁ, וְנֶדְרָה. וכשכא עליה סָבָה, התחייב שבעה
35 חטאות [ראה תרשים ב].

36 רַבִּי יוֹסִי אָמַר, אִם עָבַר זָקֵן – אביו של אותו אדם, וְנִשְׂאָה, חַיִּיב
37 עֲלֵיהָ אותו אדם, אביו אביו, כשכא עליה אחר כך, גם מִשּׁוֹם אִשָּׁת
38 אֲבִי וְרָאָה תרשים ב].
39 וְכֵן הָבָא עַל בְּתוֹ אִשָּׁתוּ, יש אופנים שמתחייב כמו בבא על בתו,
40 שהתבאר במשנה לעיל (ע"א) שחייב עליה שש חטאות [ראה תרשים
41 ג.ו]. וְכֵן הָבָא עַל בְּתוֹ כְּתָהּ של אשתו, אם היה זה באופנים המוכרים
42 בתחילת המשנה, לגבי הבא על בת בתו, חייב משום כל אותם
43 איסורים [ראה תרשים ד].

גמרא

44 הגמרא מבררת את דברי רבי יוסי. מקשה הגמרא: קָתַנִּי במשנה
45 בדברי רבי יוסי, שאם עבר זקן ונשאה, חַיִּיב עֲלֵיהָ בנו גם מִשּׁוֹם אִשָּׁת
46 אֲבִי, וכיצד יתכן דבר זה, מִי שְׁרִיָא לֵיהּ – וכי היא מותרת לאביו,
47 והלא כיון שאמרנו במשנה שבנו חייב עליה גם משום אשת אחי
48 אביו, והיינו שנשאה אחי אביו, אם כן הרי היא אסורה על אביו מדין
49 'אשת אחי', ואיסור זה שייך אף לאחר מיתת האח. ואין קידושי
50 תופסין בה כלל. מתרצת הגמרא: אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, משנתו עוסקת
51 כְּגוֹן שְׁנִפְלָה לוֹ לִיבּוֹם מאותו אח, שמת בלא בנים והוצרך הזקן
52 לייבם את אשת אחיו.
53 תמדה הגמרא: אִי הָבֵי, שנפלה לו ליבוֹם, הרי יש לו מצוה לייבמה
54 ולשאתה לאשה, ומַאי – ומדוע נקט רבי יוסי לשון 'עָבַר זקן ונשאה',
55
56

המשך ביאור למס' כריתות ליום שני עמ' ב

1 'עָרוֹת אִשָּׁה וּבִתָּה לֹא תִגְלֶה אֶת בֵּית בְּנָהּ וְאֶת בֵּית בָּתָּהּ לֹא תִקַּח
2 לְגִלּוֹת עָרוֹתֶיהָ שְׂאֵרָה הִנֵּה זְמָה הוּא'.

3 **גמרא**

4 הגמרא דנה בשיטת רבי יוחנן בן נורי: **אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, אָמַר רַבִּי**
5 **הוֹשַׁעְיָא, רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי** במשנתו, האומר שאפשר להתחייב
6 שלש חטאות אף בשלשה איסורים הנלמדים ממוקום אחד, **וְסוּמְכוּם,**
7 שדבריו יובאו להלן, **אָמְרוּ דְבַר אֶחָד** – שניהם אמרו שיכול אדם
8 להתחייב כמה פעמים משום לאו אחד.

9 מבארת הגמרא: **רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי, הָא דְאָמְרֵן** – דין זה ששנינו
10 במשנתו, שהבא על חמותו שהיא אם חמותו ואם חמיו, חייב שלש
11 חטאות, אף שכל האיסורים הללו נלמדים משם לאו אחד, של 'אשה
12 ובתה'.
13 מבררת הגמרא: **סוּמְכוּם מָאִי הוּא** – היכן מצוינו שסומכוס סובר כן.
14 מבארת הגמרא: **דְּהִתְנֵן** במשנה (חולין פב), לגבי איסור שחיטת בהמה
15 ואמה באתו יום, שנאמר (שם כב כח) 'וְשׂוֹר אוֹ שָׂה אִתּוֹ וְאֶת בְּנוֹ לֹא
16 תִשְׁחָטוּ בְּיוֹם אֶחָד'.